

Bc. Lucie KRUCHŇOVÁ, *Hospodářské a sociální postavení příslušníků Židovské náboženské obce v Sedlčanech za Protektorátu Čechy a Morava (se zvláštním zřetelem k roku 1940)*. Diplomová práce, (Ústav archivnictví a pomocných věd historických, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), České Budějovice 2017, 236 s. (188 s. textu a 48 s. příloh).

Hodnocení vedoucí diplomové práce

Bc. Lucie Kruchňová se ve své diplomové práci rozhodla navázat na téma, kterému se věnovala ve skromnějších rozměrech již ve své úspěšně obhájené bakalářské práci z roku 2014 (*Židovské obyvatelstvo soudního okresu Sedlec a jeho sociální postavení do roku 1945 (se zvláštním zřetelem k roku 1940)*). Tentokrát se zaměřila na židovské obyvatelstvo ze Sedlčanska (ŽNO Sedlčany), jehož sídla, početnost, sociální a ekonomické podmínky, postavení v protektorátní společnosti, a především jeho nelehké a většinou tragické osudy zmapovala velmi důkladně.

Diplomantka při zpracování tématu vyšla z evidenčních karet z roku 1940 povinně vyplňovaných židy, jejichž informace, mnohdy podle jejího vlastního zjištění neúplně, zmatečně nebo nedostatečně, doplnila (a opravila) o data z mnoha dalších zdrojů. Svá zjištění se snažila konfrontovat nejen s dostupnou sekundární literaturou, ale také s názory odborníků na dané téma (z Terezínské iniciativy, ze Židovského muzea, z Národního archivu atp.). Výsledkem jejího snažení je věrohodný a plastický obraz židovského osídlení na Sedlčansku, doplněný o velmi početný soubor portrétních fotografií osob, o nichž v textu pojednává.

Nespornou předností práce je autorčina snaha o vytvoření reprezentativního souboru informací o židovské populaci, která byla součástí české společnosti na Sedlčansku téměř půl tisíciletí, ale během 40. let 20. století z ní takřka beze zbytku zmizela. Za tímto účelem diplomantka probádala úctyhodný počet písemných i jiných pramenů z několika různých paměťových institucí. Nehledě na obtíže s tím spojené se vydala takřka do všech dostupných fondů, které aspoň teoreticky nabízely možnost, že by v nich mohla získat další informace nebo data vhodná pro komparativní postupy.

Dalším důležitým přínosem práce je fakt, že diplomantka všechny využitě (a doposud nevydané nebo často jiným způsobem nepřístupné) prameny velmi pečlivě analyzovala a zhodnotila je z hlediska jejich výpovědní hodnoty a věrohodnosti. Rozbor tiskopisu židovské

evidenční karty, který v práci podává, a její zhodnocení jako zdroje informací (včetně odhalení mechanismu, jakým vznikala, kdo ji psal, kam a kým byla předávána), umožňuje dalším badatelům, aby se soustředili na případná úskalí tohoto pramene anebo se jim zcela vyhnuli.

Na základě shora uvedeného výzkumu pak diplomantka vytvořila soupis židovských rodin z ŽNO Sedlčany řazený podle jednotlivých katastrálních obcí a v nich pak podle čísel popisných, která židé obývali. Sestavený přehled osob, figurujících na seznamech pro rok 1940, doplnila o jejich další osudy před tímto datem i po deportacích. Zde je bohužel třeba konstatovat, že pátá kapitola je po stránce zpracování vytěžené materie poněkud nezvládnutá a působí nepřehledně. Orientaci by jistě bylo usnadnilo, kdyby diplomantka byla majetkovým poměrům, sociálnímu zařazení rodinných příslušníků a dalším informacím u každé analyzované židovské rodiny předradila krátký odstavec obsahující její rodokmen a základní životní data jednotlivých osob.

Stručněji mohl být pojat úvodní přehled o historii židovského osídlení v Čechách. Tato kapitola se mohla přednostně soustředit na středočeskou oblast a na Sedlčansko, čímž by se autorka vyhnula některým zjednodušeným, zkresleným a nepřesným závěrům (navíc většinou přejatým ze sekundární literatury), které její práci zbytečně ubírají body. Neústrojně v práci bohužel působí sedmá kapitola. Exkurz o spolku „Svaz osvobozených politických vězňů“ jen velice povšechně zmiňuje souvislost s přeživšími příslušníky židovské populace ze Sedlčanska. Měl buď stát zcela mimo vlastní práci anebo měl být diplomantkou využit jako námět pro samostatnou kratší studii do některého periodika.

Nesporným nedostatkem práce je časový stres a spěch, v němž vznikala. Vedl k různým drobným lapsům v definitivní redakční úpravě (pravopisné chyby, překlepy, vyšínutí z větné vazby, nedokončené věty, přehozený slovosled), které by snad bylo možné i omluvit, kdyby jich bylo o něco méně. Bohužel však spěch přispěl i k tomu, že diplomantka od svého velmi zajímavého, nosného a mimořádně důkladně heuristicky podchyceného tématu nemohla získat potřebný odstup a nadhled nad vytěženým materiálem. Některé závěry, které se při četbě práce přímo samy nabízejí, tak v textu nezazněly, což je škoda (např. vybavenost automobily a dalšími dopravními prostředky, vybavení domácností, zobecnění některých sociálních jevů typických právě pro židovskou populaci, jejich uvedení do dobových souvislostí atp.). Tomuto stavu pak odpovídá i závěr práce, který tvoří v podstatě jen rekapitulace obsahu jednotlivých kapitol, ale který by mohl být více vypovídající a nejméně o stupeň propracovanější, pokud by diplomantka měla dostatek času jej náležitě promyslet.

Velmi zajímavou a zcela plnohodnotnou součástí diplomové práce je soubor příloh. Jsou zpracovány precízně a doplňují, v některých případech dokonce rozšiřují informace v textu. Jak již bylo shora zmíněno, téměř „přízračně“ na čtenáře zapůsobí obsáhlá fotografická příloha, z které na nás hledí tváře obětí kruté doby rasových čistek.

Předložená práce obsahuje všechny nezbytné náležitosti včetně seznamu použitých zkratk a soupisu vyžitých pramenů, literatury a internetových zdrojů.

Diplomová práce Bc. Lucie Kruchňové představuje velmi zajímavou a cennou materiálovou studii. Zejména je třeba ocenit diplomantčinu práci s archivními dokumenty a dalšími prameny a její důslednost a houževnatost při sběru dat. Slabinou práce je bohužel následné zpracování, i když ani je nelze označit za špatné nebo dokonce nedostatečné. Zadáání své práce diplomantka zcela dostála a v některých ohledech je dokonce překročila. I přes shora uvedené výhrady proto práci ráda doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení stupněm **v e l m i d o b ř e**.

Pelhřimov 21. srpna 2017

Mgr. Lenka Martínková, Ph.D.